

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 129/03-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. júla 2003 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. M. S., bytom C., zastúpeného advokátom JUDr. P. K., K., vo veci porušenia jeho základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti spravodlivo, verejne a v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 336/02, za účasti Krajského súdu v Bratislave, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. M. S. **o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2003 doručená sťažnosť MUDr. M. S., bytom C. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného

advokátom JUDr. P. K., K., vo veci porušenia jeho základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti spravodlivo, verejne a v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 336/02.

Sťažovateľ uviedol, že „Dňa 3. 3. 2003 mi bolo doručené uznesenie č. 9 Co 336/02-91 z 31. 7. 2002, ktorým KS v Bratislave odmietol už predbežné odvolanie z 23. 6. 2002, proti rozsudku č. k. 9 C 77/95-86 z 27. 11. 2001 OS I Bratislava I, a to z dôvodu, že bolo podané až po uplynutí odvolacej lehoty, keď KS v Bratislave rozhodol bez pojednávania, bez doplneného odvolania, ale ani nepripustil odvolanie!“

Z pripojeného uznesenia krajského súdu sp. zn. 9 Co 336/02 z 31. júla 2002 ústavný súd zistil, že ním bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľa po tom, ako krajský súd preskúmal vec z hľadiska ustanovenia § 218 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) bez nariadenia pojednávania [§ 214 ods. 2 písm. a) OSP] a dospel k záveru, že bolo podané oneskorene. Vychádzal pritom z toho, že „v danej veci bol preukázaný zákonný postup poštového doručovateľa v súlade s ust. § 47 ods. 2 O. s. p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa treba považovať za doručený navrhovateľovi do vlastných rúk dňom 17. 5. 2002 (13. 5. 2002 – neúspešný pokus o doručenie, 14. 5. 2002 – opätovné neúspešné doručovanie a teda i následné uloženie zásielky na pošte) a nie až dňom skutočného prevzatia zásielky adresátom (navrhovateľom 8. 6. 2002), pretože adresát prevzal zásielku na adrese, na ktorú mu bola doručovaná a ničím nepreukázal (ani v odvolaní netvrdil), že by sa v mieste doručovania nezdržiaval. Zákonom stanovená 15-dňová lehota na podanie odvolania začala teda navrhovateľovi plynúť dňom 18. 5. 2002 a táto mu plynula do 3. 6. 2002 (pondelok, riadny pracovný deň), ktorým dňom však táto uplynula márne, keďže odvolanie bolo podané na pošte zrejme až 21. 6. 2002, kedy už

napadnutý rozsudok súdu bol právoplatný a nebolo ho už možné napadnúť odvolaním (§ 159 ods. 1 O. s. p.)“.

Zistenia a závery krajského súdu označil sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 24. apríla 2003 za „dátumovú manipuláciu“ v napadnutom konaní, ktorá „je len inou formou zbytočných prietahov, a teda pozoruhodným pokračovaním KS v Bratislave aj v prietahoch OS v Bratislave!“.

Právny zástupca sťažovateľa doplnil sťažnosť podaním doručeným ústavnému súdu 9. júla 2003, v ktorom uviedol: „Krajský súd Bratislava odmietol moje odvolanie ako oneskorené bez toho, aby pre takéto rozhodnutie boli splnené zákonné podmienky, v odvolacom konaní vykonal dokazovanie bez toho, aby som pri vykonávaní dôkazov bol prítomný a mal možnosť sa k nim vyjadriť a to všetko napriek tomu, že z môjho blanketného odvolania zo dňa 24. 6. 2002 bez akýchkoľvek pochybností vyplývalo, že podané odvolanie hodlám doplniť, resp. uviesť jeho samotné dôvody po ukončení mojej práceneschopnosti a prípadnej porade s advokátom, pričom najneskôr tak urobím pred odvolacím pojednávaním. Z obsahu tohto podania vyplýval pritom aj môj záujem zúčastniť sa odvolacieho pojednávania vo veci, ktorého termín by v prípade postupu Krajského súdu Bratislava v súlade s procesnými normami bol vytýčený a na ktoré by som bol volaný.“

Súd v odvolacom konaní vykonal bez toho, aby som mal možnosť byť prítomný pri ich vykonaní a k týmto sa vyjadriť, resp. uviesť rozhodné skutočnosti, dokazovanie oboznámením listinných dôkazov a to poštových doručeníek, o ktorých síce správne konštatoval, že ide o verejné listiny, avšak svojim postupom odňal mi možnosť preukázať nesplnenie podmienok pre nastúpenie fikcie náhradného doručenia.

Pri zisťovaní skutočností rozhodných pre posúdenie, či súdna písomnosť (v mojom prípade rozsudok súdu prvého stupňa) bola riadne doručená, súd postupuje primerane podľa § 122 a nasl. O. s. p. Účastníci preto majú právo byť prítomní aj pri vykonávaní dôkazu listinou (§ 129 O. s. p.), ktorého obsah je zameraný na zistenie rozhodujúcich skutočností a vyjadriť sa k ich pravosti, správnosti a k výsledkom vykonaného dokazovania (§ 123 O. s. p.). V tomto prípade pochybil odvolací súd, keď na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie hoci ust. § 214 ods. 2 písm. a) O. s. p. mu v tom nebránilo, resp. mi

neumožnil do svojho konečného rozhodnutia vo veci moje odvolanie doplniť a označiť i skutočnosti preukazujúce nesplnenie podmienok pre nastúpenie fikcie náhradného doručenia.

Ja som sa v rozhodnom čase pri doručovaní prvostupňového rozsudku v mieste doručenia nezdržiaval, nachádzal som sa v zahraničí. Preto rozsudok nemožno považovať za doručený mi dňom 17. 5. 2002, ale až dňom 8. 6. 2002, kedy som jeho rovnopis skutočne prevzal. Zákonom stanovená odvolacia 15 dňová lehota mi teda začala plynúť až dňom 9. 6. 2002 a nie už dňom 18. 5. 2002 a teda táto neuplynula márne dňa 3. 6. 2002. Preto odvolanie pokiaľ bolo odovzdané na poštovú prepravu dňa 21. 6. 2002, bolo podané včas.

Obratom priamo Ústavnému súdu SR alebo prostredníctvom svojho zástupcu doručím Ústavnému súdu SR dôkaz preukazujúci, že v rozhodnom čase som sa zdržiaval v Českej republike.

Pokiaľ ide o splnenie podmienky vyčerpania opravných prostriedkov podľa § 53 ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. poukazujem na to, že riadny opravný prostriedok proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu nie je prípustný a pokiaľ ide o možnosť podať dovolanie, túto som využil, dovolanie som si podal, avšak doposiaľ o ňom nebolo rozhodnuté. Kópiu tohto podania v prílohe pripájam.

Domnievam sa však, že v tomto prípade by boli splnené predpoklady aplikácie § 53 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. pre prijatie sťažnosti aj bez naplnenia podmienky podľa § 53 ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z., keďže skoršie porušenia môjho práva na spravodlivé konanie v totožnom prvostupňovom konaní pred Okresným súdom Bratislava I. boli už predmetom konania pred Ústavným súdom vo veci sp. zn. I. ÚS 37/99, kde Ústavný súd SR konštatoval porušenie tohto môjho práva ako aj predmetom konania pred Európskym súdom pre ľudské práva, v ktorom mi bolo priznané spravodlivé zadosťučinenie (sťažnosť č. 57983/00, rozsudok zo dňa 8. 4. 2003). Domnievam sa, že dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 53 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. pre prijatie sťažnosti aj bez naplnenia podmienky podľa § 53 ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. môžu spočívať aj v tom, že v konaní všeobecných súdov v jednej právnej veci dôjde opakovane k porušeniu základných ľudských práv sťažovateľa, ktoré rozhodnutím konštatuje Ústavný súd SR a ESĽP, pričom k náprave v postupe všeobecných súdov v danej právnej veci zjavne napriek tomu nedochádza.“

Na základe toho sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol vo veci nálezom, ktorým vysloví, že „*postupom Krajského súdu Bratislava vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Co 336/02 právo sťažovateľa na verejné prejednanie veci bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, garantované čl. 48 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru porušené bolo. Uznesenie Krajského súdu Bratislava o odmietnutí odvolania sp. zn. 9 Co 336/02-51 zo dňa 31. 7. 2002 zrušuje*“.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde je daná právomoc ústavného súdu chrániť základné práva a slobody len vtedy, ak o tejto ochrane nerozhoduje iný súd. Ústavný súd je preto v súlade so svojou právomocou oprávnený chrániť základné práva a slobody fyzických osôb alebo právnických osôb len vtedy, ak o takej ochrane nerozhoduje žiaden iný súd, alebo tiež v prípade, ak základné práva alebo slobody porušil všeobecný súd svojím rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom a toto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah súvisí s právom na súdnu ochranu a princípmi spravodlivého súdneho procesu, pričom neexistuje zákonná možnosť nápravy takeého porušenia v konaní pred všeobecnými súdmi.

Sťažovateľ tvrdí, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 336/02 bolo porušené jeho základného právo na verejné prejednanie veci bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti spravodlivo, verejne a v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zároveň poukázal na to, že využil možnosť podať proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 9 Co 336/02 z 31. júla 2002 dovolanie a v súčasnosti prebieha dovolacie konanie, v ktorom sa domáha zrušenia označeného rozhodnutia ako nezákonného a vrátenia veci na ďalšie konanie. K sťažnosti pripojil sťažovateľ aj kópiu dovolania, z ktorého je možné zistiť, že tento mimoriadny opravný prostriedok bol podaný do podateľne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 26. marca 2003. Z pripojeného prípisu tajomníčky občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. NcV 77/03 z 27. marca 2003 vyplýva, že dovolanie podané sťažovateľom postúpil najvyšší súd uvedeného dňa súdu prvého stupňa „*na prípadný ďalší procesný postup*“.

Z uvedeného možno vyvodit', že o ochrane práv sťažovateľa, porušenie ktorých namieta (s výnimkou práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote), rozhoduje na základe využitia relevantného opravného procesného prostriedku sťažovateľom v súčasnom období všeobecný súd, čo však vzhľadom na vyššie uvedený princíp subsidiarity (čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde) vylučuje paralelné uplatnenie nároku na ochranu ústavnosti na ústavnom súde vzhľadom na nedostatok jeho právomoci vo veci konať. Ústavný súd môže uznať svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá k dispozícii inú ústavnú ani zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ústavný súd považuje dovolanie za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00).

Na základe podaného dovolania môže (ale tiež nemusí) dôjsť k naplneniu účelu sledovaného sťažovateľom v konaní o sťažnosti v inom súčasne prebiehajúcim konaní, a to predovšetkým k zrušeniu uznesenia krajského súdu sp. zn. 9 Co 336/02 z 31. júla 2002. Tento záver potvrdzuje aj § 243b OSP, ktorý umožňuje dovolaciemu súdu zrušovať rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. V rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia sa dovolací súd v podstate musí vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ako sťažovateľ uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Pokiaľ samotný sťažovateľ argumentuje tým, že splnil podmienku vyčerpania opravných prostriedkov podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, keď podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, ústavný súd konštatuje, že tým sťažovateľ sám uznal, že má k dispozícii opravný prostriedok, o ktorom dovolacím súdom nebolo doposiaľ rozhodnuté.

Uvedený procesný prostriedok bude môcť byť podľa názoru ústavného súdu považovaný za vyčerpaný až potom, keď bude vydané rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní podanom sťažovateľom. Tým sa zabráni aj stavu, aby v tej istej veci prebiehali paralelne dve konania.

Vychádzajúc z týchto záverov ústavný súd nezistil žiaden ústavný dôvod na to, aby sa v tejto veci neriadil princípom subsidiarity svojej právomoci, ktorý je ustanovený v čl. 127 i. f. ústavy.

Vzhľadom na to, že senát ústavného súdu dospel k záveru, že pre nedostatok právomoci nemôže (vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na verejné prejednanie veci v prítomnosti sťažovateľa a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti spravodlivo a verejne podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) prijať sťažnosť sťažovateľa na ďalšie

konanie, rozhodol už v rámci predbežného prerokovania o jej odmietnutí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Čo sa týka namietaného porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 9 Co 336/02, ústavný súd vychádzajúc z údajov obsiahnutých v sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ podal 21. júna 2002 na poštovom úrade T. odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 9 c 77/95–86 z 27. novembra 2001. O tomto odvolaní rozhodol krajský súd 31. júla 2002.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 12/01, IV. ÚS 32/03) sa ochrana základnému právu vrátane práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom) trvalo alebo ešte pretrváva. Ak v čase, keď bola podaná sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov toto porušovanie skončilo.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný právny prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv nepokračovalo.

Preto ak je zřejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k zbytočným prietáhom v konaní nedochádzalo, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pokiaľ sťažovateľ označil v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 9. júla 2003 za porušovateľa jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote krajský súd, pričom tento rozhodol o jeho odvolaní 31. júla 2002, je zrejmé, že v čase doručenia sťažnosti už tvrdené porušovanie označeného práva postupom krajského súdu netrvalo.

Vzhľadom na tento skutkový stav a obsah sťažnosti, ako aj zmysel a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov ústavný súd dospel už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená, a z toho dôvodu ju odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou návrhu na rozhodnutie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júla 2003